

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2019 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2019

5. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
6. Про правове положення іноземних громадян і осіб без громадянства в Республіці Білорусь : Закон Республіки Білорусь від 03.06.1993 р. № 2339-XII. URL : <http://emigrant.name/uk/zakonb/zakon-o-polozhenii-inostrannyx-grazhdan.html>.
7. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ СТАРОСТИ В УКРАЇНІ

Корощенко К.Р.

Студентка I курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Стогова О.В.

к.політ.н., доцент кафедри КППІДП ННІ права

Сумського державного університету

Однією з важливих рис демократії, закріплених у Конституції України, є місцеве самоврядування. Брати участь у місцевому самоврядуванні може кожен громадянин України відповідно його належності до територіальної громади. Законодавством України гарантоване право на об'єднання у громаду жителів кількох сіл, селищ, міста [1].

У зв'язку з об'єднанням територіальних громад з'явилась потреба у такій посаді як староста. Основним призначенням старост є представництво інтересів сіл та селищ, які увійшли до складу об'єднаної територіальної громади. Тобто особа, яку вибрали старостою - це уповноважений лідер, якому довіряють жителі того чи іншого населеного пункту. Староста відповідає за те, щоб проблеми мешканців вирішувалися швидко та ефективно.

Посада старости, закріплена на законодавчому рівні, є новою для України. Але в історії українського народу ця посада існувала, адже представник громади перед будь-якими володарями: київськими та литовськими князями, російськими чи австрійськими правителями був необхідний.

Ще у Київській Русі існували інститути самоврядування населення, віче та збори різних верств. Важливим етапом історичного розвитку наприкінці XIV ст. у Київській Русі стала ліквідація удільних князівств та утворення воєводств. Величезними територіями одній людині управляти було складно. І цей чинник зумовив появу нових посад, які

допомогали керувати жителями певних територій. Серед таких посад були старости і воєводи, які фактично були представниками намісника на місцях, але всієї повноти влади вони не мали.

Важливими етапом довгого й тернистого шляху становлення місцевого самоврядування на українських землях став період, який розпочався у 20-х рр. ХХ ст. Для цього періоду характерна спроба впровадження демократичних основ місцевого самоврядування в Українській Народній Республіці. Більшість положень актів Української Народної Республіки не були реалізовані. Важливі рішення щодо місцевого самоврядування були прийняті і за часів П. Скоропадського. 14 травня 1918 року указом гетьмана замість губернських комісарів вводилися посади старост, а наказом МВС повітові комісари були увільнені, а на їхнє місце призначалися повітові старости. Для потреб нової адміністрації уряд відразу асигнував 10 млн крб.

Цікавим є те, що різні частини України сприймали посаду «староста» по різному. Через історичні та географічні передумови у Східній Україні староста визнавався як голова сільської громади, у Західній Україна як начальник або голова повіту, а у Центральній Україні староста керував сільськими громадами.

На жаль, у радянські часи місцеве самоврядування призупинило свій розвиток. У ті часи посада старости не існувало, бо представництво сільських громада здійснювалося радами та їхніми головами.

Лише через багато років інститут "старости" був відроджений Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року та закріплений нормативно-правовими актами держави [2].

Загальний алгоритм становлення інституту старости на рівні окремих громад наступний:

(1) після утворення об'єднаної громади спершу обирається місцева рада та голова ОТГ;

(2) місцева рада розробляє і затверджує Положення про старосту, а сільські/селищні голови громад, що об'єдналися (за виключенням адміністративного центру), набувають статусу в.о. старости із відповідними повноваженнями;

(3) рада формує виконавчий комітет, до складу якого вводить усіх в.о. старости у громаді;

(4) місцева рада об'єднаної громади своїм рішенням визначає населені пункти зі складу ОТГ, у яких обиратимуться старости, та призначає перші вибори старости;

(5) проводяться вибори старости;

(6) місцева рада вносить зміни до персонального складу виконавчого комітету, вводячи туди новообраних старост і виводячи включених раніше в.о. старост [3, с. 3-4].

Важливим є те, що посада старости є виборною. Особа на посаду старости обирається на 5 років. Процес виборів відбувається за мажоритарною системою відносної більшості в єдиному одномандатному виборчому окрузі. Кожен громадянин має один голос. До речі, право на участь у виборах має громадянин України, якому виповнилося вісімнадцять років, не визнаний судом недієздатним, а також він має проживати на території відповідного населеного пункту та належати до відповідної сільської, селищної, міської територіальної громади [4].

Староста є членом виконавчого комітету громади, представляє в ньому інтереси жителів села, здійснює комунікацію між владою та громадою села.

Згідно зі ст. 55 Закону України «Про місцеве самоврядування» [1] староста має наступні обов'язки, а саме:

1. Займається представництвом інтересів мешканців відповідного селі, селища виконавчих органах сільської, селищної, міської ради. Староста є членом цього виконавчого комітету.

2. Має можливість виступити на пленарних засіданнях відповідної ради про проблеми та потреби тієї чи іншої територіальної громади.

3. Староста повністю інтегрований у систему надання адміністративних послуг в громаді через процес сприяння підготовці документів жителів відповідної територіальної громади.

4. Він бере участь у підготовці проекту місцевого бюджету в частині фінансування програм, що базуються на території відповідного округу.

5. Вносить пропозиції до виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради з питань діяльності на території відповідного старостинського округу виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб.

Свою діяльність староста виконує в межах свого старостинського округу, а саме частини території об'єднаної територіальної громади, яка було утворено відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», на якій розташовані один або декілька населених пунктів (сіл, селищ) [2].

Отже, посада старости була запроваджена ще багато століть тому, що зайвий раз доводить доцільність її відновлення у сучасному українському суспільстві в умовах реформування місцевого самоврядування. Адже дуже важливо, щоб інтереси жителів населених пунктів, що увійшли до об'єднаної сільської, селищної, міської територіальної

громади були представлені окремою особою, справжнім обраним лідером, який здатен піклуватися про добробут, вирішення проблем, а також забезпечення потреб жителів територіальної громади.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170.
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91.
3. Закон України «Про місцеві вибори». Відомості Верховної Ради , 2015, № 37-38, ст.366.
4. Колесников О.Є. Інститут старост в об'єднаних громадах: обрання та місце у системі управління. Асоціація сприяння самоорганізації населення. 2018.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Доценко А.В.

Студентка I курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Стогова О.В.

к. політ. н., доцент, доцент кафедри КПТЦДП

Сумського державного університету

Процес децентралізації влади в Україні триває протягом п'яти років, але актуальною залишається проблема його правового забезпечення. Детально вивчивши законодавчу базу та практику цього процесу в Україні можна сказати, що реформа є частковою, оскільки лише процес об'єднання територіальних громад отримав належне правове забезпечення.

При цьому важливо пам'ятати, що об'єднання територіальних громад само по собі не є самоціллю, а складовою більш масштабного процесу децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування в Україні. Децентралізація - це процес передачі повноважень і бюджетних надходжень від державних органів до місцевого самоврядування. Створюються об'єднанні територіальні громади, у яких з'являється реальна можливість та відповідні ресурси самостійно вирішувати місцеві питання, наприклад у сфері освіти, охорони здоров'я та благоустрою. В основі децентралізації лежить європейський принцип субсидіарності, який передбачає, що рішення повинні прийматися там, де вони будуть найбільш ефективними. У більшості випадків це органи